

Mestská časť Bratislava - Nové Mesto

Materiál na rokovanie
Miestneho zastupiteľstva
dňa 17.05.2011

Informácia o starostlivosti a ochrane verejnej zelene vo vlastníctve a správe mestskej časti Bratislava – Nové Mesto

Spracovateľ :

Mgr. Adriana Kmeťková
referát životného prostredia

Materiál obsahuje :

1. Základný materiál
2. Prílohy

Máj 2011

Informácia o starostlivosti a ochrane verejnej zelene vo vlastníctve a správe mestskej časti Bratislava – Nové Mesto

Celková rozloha územia mestskej časti Bratislava - Nové Mesto je 37, 5 km². Výmera verejnej zelene, ktorej starostlivosť zabezpečuje mestská časť, predstavuje 43, 96 ha. Z toho 23, 18 ha tvorí zeleň nachádzajúca sa v parkoch..

Vo všeobecne záväzných právnych predpisoch o ochrane prírody a krajiny má obec vymedzené postavenie ako orgán ochrany prírody a krajiny, ktorý vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín. Súčasne, v zmysle obecného zákona zabezpečuje v rámci verejnoprospešných služieb správu aj údržbu zverenej verejnej zelene.

Starostlivosť a údržba verejnej zelene :

I.)

Starostlivosť a údržbu verejnej zelene na pozemkoch vo vlastníctve a správe mestskej časti Bratislava - Nové Mesto zabezpečuje mestská časť prostredníctvom správcu verejnej zelene - EKO - podniku VPS v zmysle VZN č. 3/1996 o starostlivosti o zeleň na území MČ Bratislava - Nové Mesto. Samotná starostlivosť a údržba verejnej zelene na území mestskej časti zahŕňa kosenie trávnatých plôch, ošetrovanie a orezy drevín, výruby nebezpečných a suchých drevín, starostlivosť a údržbu parkových výsadiieb, kríkových a kvetinových záhonov. Správca zelene vykonáva pravidelnú údržbu a ošetrovanie drevín v súlade s vyhláškou č. 24/2003 Z. z.. a novelou vyhlášky Tieto práce vykonáva podľa harmonogramu prác, zoznamu pozemkov, na ktorých má EKO – podnik VPS vykonávať údržbu alebo na základe podnetov a žiadostí obyvateľov.

Cieľom starostlivosti a údržby zelene je mať aj zdravé dreviny bez škodcov, čo MČ zabezpečuje sledovaním drevín vo verejnej zeleni a sledovaním, či nie sú jednotlivé druhy napadnuté škodcami. Priebežne sa sledujú najmä jedince pagaštana konského a lipy malolistej, pričom sa každoročne opätovne potvrdzuje výskyt škodcu ploskáčika pagaštanového (*Cameraria ohridella*), ktorý napáda pagaštany konské. Na jar 2010 mestská časť opäť zabezpečila prostredníctvom vybranej odbornej firmy na vytypovaných plochách verejnej zelene ošetrovanie - postrek pagaštanov konských proti tomuto škodcovi. Túto službu zabezpečuje mestská časť už od roku 2002. Ošetrovanie pagaštanov bolo financované z rozpočtu mestskej časti. Postrek bol vykonaný na týchto lokalitách :

- Račianske mýto - pred Pokrokmi - 8 ks
- Dvor Trnavská - Vajnorská - Družstevná - 6 ks
- Park na Sadovej ul. - 26 ks
- Park Brezovská ul. (vedľa budovy Bytofondu)- 7 ks
- Základná a materská škola Česká ul. č. 10 - 4 ks
- Základná škola ul. Za kasárňou - 10 ks
- Letná ul. (športový areál ŠKOLAK klub ZŠ s MŠ Riazanská ul. 75) - 6 ks
- Materská škola Šancová 65 - 9 ks
- Sibírska – Thurzova – 8 ks

Pritom 27 ks stromov bolo striekaných 2 krát, vzhľadom na zistenia pri kontrole a nevhodné poveternostné podmienky po vykonaní postreku týchto jedincov.

Škodca pagaštanov sa vyskytuje na mladých i starých stromoch v mestskej zeleni, alejach, prímestských lesoch a parkoch. Spôsobuje často 100 % poškodenie listov, prejavujúce sa tvorbou tzv. mín na listoch (hnedé škvrny), následným zhnednutím listov a ich usychaním. Následný opad listov možno pozorovať často už v polovici augusta. Ošetrovanie pagaštanov sa zatiaľ javí ako úspešné. Oveľa väčší účinok postrekov by však bol, keby rovnaké opatrenia robili pravidelne aj iní vlastníci pozemkov, na ktorých sa pagaštany nachádzajú (napr. Hlavné mesto SR Bratislava – prícestná zeleň na Kutuzovovej ul., Ministerstvo obrany - vo svojom areáli na Kutuzovovej ul., Istrochem Reality, a. s. – v Mierovej kolónii a v parčíku na Nobelovej ul.).

II.)

V prípade zistenia nedostatkov v údržbe zelene na iných pozemkoch - pozemkoch hlavného mesta SR Bratislavy, alebo pozemkoch iných vlastníkov, týchto referát ŽP na neudržiavanie písomne upozorňuje v zmysle VZN č. 8/1993 o starostlivosti o zeleň v hlavnom meste SR Bratislave a VZN č. 3/1996 o starostlivosti o zeleň na území MČ Bratislava - Nové Mesto a zároveň žiada o vykonanie nápravy (nekosenie trávy, neošetrovanie drevín). V sledovanom období boli upozornenia väčšinou zasielané tým istým subjektom ako v predchádzajúcich obdobiach (Ide všetko o subjekty spravujúce väčší počet plôch).

III.)

Mestská časť každoročne zabezpečuje aj nákup a výsadbu stromov na verejných priestranstvách ako náhradu za odstránené suché stromy a ako náhradnú výsadbu za vyrúbané stromy na základe vydaných súhlasov na výrub, kde žiadateľom bola mestská časť ako správca verejnej zelene. Na jar 2010 zrealizovala MČ výsadba stromov v počte 50 ks. Oproti pôvodnému plánu výsadby stromov MČ uskutočnila aj nákup kríkov, ktoré boli EKO – podnikom umiestnené na plochách podľa požiadaviek občanov. Starostlivosť o tieto vysadené dreviny je zabezpečená cestou správcu zelene EKO – podniku VPS.

Prehľad prác vykonaných pracovníkmi EKO - podniku VPS v oblasti starostlivosti o verejnú zeleň v sledovanom období je uvedený v prílohe č. 1.

Ochrana drevín:

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny; znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Ochranou prírody a krajiny sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.

Základnou právnou normou v oblasti ochrany prírody a krajiny je zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon") v znení neskorších právnych predpisov a vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva citovaný zákon v znení neskorších predpisov (novely vyhlášky č. 492/2006 Z. z. a č. 579/2008 Z. z.). V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny má obec delegovanú pôsobnosť vo veciach ochrany drevín vymedzenú § 69 zákona. V súčasnosti už problematika ochrany drevín nie je pre obec novou kompetenciou, nakoľko štátnu správu v tejto oblasti vykonáva už od 1. januára 2002.

Pôsobnosť obce na úseku ochrany drevín zahŕňa najmä :

- vykonávanie štátnej správy v prvom stupni vo veciach ochrany drevín (predovšetkým vydávanie súhlasov na výrub drevín podľa § 47 ods. 3 zákona)
- ukladanie nevyhnutných opatrení na ozdravenie drevín vlastníkom (správcom, nájomcom) pozemku, na ktorom dreviny rastú, alebo rozhodovanie o ich vyrúbaní podľa § 47 ods. 2 zákona
- prijímanie oznámení o výrube drevín z dôvodu hrozby bezprostredného ohrozenia zdravia alebo života človeka a značnej újmy na majetku podľa § 47 ods. 6 zákona
- zabezpečovanie úloh na úseku náhradnej výsadby (ukladanie povinnosti vykonania náhradnej výsadby za vyrúbané dreviny alebo ukladanie povinnosti zaplattenia finančnej náhrady (§ 48 ods. 1), kontrola realizácie výsadby a starostlivosti o ňu (§§ 69 a 71 zákona), určovanie vhodných miest na náhradné výsadby)
- v zmysle §§69 a 71 zákona o ochrane prírody a krajiny mestská časť vykonáva aj štátny dozor nad dodržiavaním ňou vydaných rozhodnutí vo veci realizácií náhradných výsadiieb.

Pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody na majetku sa podľa § 47 ods. 4 písm. c) zákona súhlas na výrub drevín nevyžaduje. Pod bezprostredným ohrozením života človeka alebo značnej škody na majetku sa rozumie taký stav bezprostredného ohrozenia, ktorý je vyvolaný najmä nepredvídateľnou alebo neodvratiteľnou udalosťou nezávislou od ľudskej vôle (napr. úder blesku, povodeň, smršť, zosuv pôdy a erózia, suché a odumreté stromy rastúce na miestach, kde môžu ohroziť zdravie alebo život a spôsobiť značnú škodu na majetku). V takýchto prípadoch je však ten, ktorý nebezpečný strom vyrúbal, povinný túto skutočnosť oznámiť písomne orgánu ochrany prírody a krajiny (mestskej časti) najneskôr do 5 dní po výrube a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín (odpratanie drevných zvyškov, to či je vlastníkom pozemku, na ktorom drevina rástla).

Formulár žiadosti o vydanie súhlasu na výrub drevín, oznámenia o nutnom výrube drevín a zoznam dokladov, ktoré je potrebné k žiadosti a oznámeniu priložiť sú prístupné na internetovej stránke mestskej časti – www.banm.sk.

Evidencia zelene v mestskej časti

Vzhľadom na to, že Delimitačné protokoly, ktorými Hlavné mesto SR Bratislava zverilo konkrétne plochy zelene do správy MČ sú už v súčasnosti neaktuálne a zastarané (z roku 1992), bolo nutné pre zefektívnenie správy a údržby zelene vytvoriť novú evidenciu plôch verejnej zelene v správe MČ, ktorá sa priebežne aktualizuje.

Prvá evidencia verejnej zelene bola vypracovaná v rokoch 1998 – 2001, ktorá však nebola následne systematicky aktualizovaná vzhľadom na skutočnosť, že nebol k dispozícii potrebný program, ktorý by umožňoval vykonávať v existujúcej evidencii úpravy. Vzhľadom na uvedené, MČ v roku 2010 zadala vypracovanie aktualizácie evidencie zelene prostredníctvom vybranej firmy EKOJET, spol. s r. o. Zatiaľ je spracovaná evidencia verejnej zelene na území k. ú. Vinohrady.

Evidencia obsahuje verifikované údaje o zeleni : presné výmery trávnikov, kvetinových a kríkových záhonov v m², údaje o dendrologickej skladbe zelene (listnaté, ihličnaté a stálezelené dreviny), označenie jednotlivých stromov, krov a krovitých skupín, druh dreviny (vedecký a slovenský názov), obvod kmeňa, výšku taxónu, priemer koruny, sadovnícku hodnotu, pôvod dreviny a zdravotný stav (stupeň poškodenia). Každý strom, ker

a krovitá skupina má svoje identifikačné poradové číslo. Podrobne je spracovaná nielen verejná zeleň mestskej časti ale aj zeleň komunikácií III. a IV. triedy. Takto je podrobne spracovaná zatiaľ zeleň na celom území k. ú. Vinohrady. Zeleň je evidovaná podľa jednotlivých urbanistických obvodov (ďalej len „UO“). Evidencia je spracovaná v digitálnej forme v prostredí ARC VIEW 3.0a, s ktorým sa pracuje aj na Miestnom úrade. Evidencia je významným dokumentom v problematike výstavby a rozvoja Mestskej časti Bratislava - Nové Mesto a zároveň základným podkladom pre spracovanie Dokumentu starostlivosti o dreviny vo verejnej zelene v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Evidencia výskytu drevín bola spracovaná pre 8 hodnotených lokalít :

1. Briežky – krahulčia – Tupého – Podkolibská
- UO 031, 032, 033, 048 a 058
2. Jeséniova – Bellova – Brečtanová
- UO 034
3. Stromová – Vlárská –Rozvodná – Na Revíne
- UO 036, 037
4. Bárdošova – Guothova
- UO 037
5. Stromová – Višňová
- UO 037, 038
6. Jaskový rad
- UO 037, 038
7. Stromová – Opavská
- UO 038, 039
8. Pod Klepáčom
- UO 40

Podľa § 69 ods. 1 písm. i zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody obec obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability a dokument starostlivosti o dreviny. Dokument starostlivosti o dreviny poskytuje prehľad o rozmiestnení, kvalite a ekologickom, krajinotvornom, estetickom a kultúrno-historickom význame v k. ú. obce. Dokument starostlivosti o dreviny patrí medzi dokumentáciu ochrany prírody a krajiny a je východiskovým dokumentom na zabezpečovanie starostlivosti o dreviny v katastrálnom území obce, na rozhodovanie orgánov prírody a krajiny a pri uplatňovaní náhradnej výsadby za vyrúbané dreviny.

Podľa prílohy č. 38 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny majú byť obsahom dokumentu starostlivosti o dreviny :

- Analýza súčasného výskytu a stavu drevín, zhodnotenie ich ekologického, krajínovotvorného,
- estetického a kultúrno-historického významu.
- Návrh rámcových opatrení týkajúcich sa starostlivosti o dreviny.
- Zoznam a vymedzenie pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu.
- Katastrálna mapa s územným priemetom výskytu drevín a pozemkov vhodných na výsadbu.

V súčasnosti je už vypracovaná prvá časť : Analýza súčasného výskytu a stavu drevín, zhodnotenie ich ekologického, krajínovotvorného, estetického a kultúrno-historického významu.

V Dokumente starostlivosti o dreviny pre k. ú. Vinohrady je riešené územie rozdelené na 17 lokalít :

- Lokalita č. 1 – Vyhnianska – v uvedenej lokalite nebol zaznamenaný výskyt drevín, (je tu iba trávnatý porast s plochou zelene 537, 17 m²)
- Lokalita č. 2 – Sliačska – Briežky – tvoria ju plochy verejnej zelene v kategórii zeleň miestnych komunikácií s výmerou 1 381, 1 m²
- Lokalita č. 3 – Tupého – Podkolibská – tvoria ju malé parkové plochy a zeleň miestnych komunikácií s výmerou 2 639 m²
- Lokalita č. 4 – Bellova – tvoria ju malé parkové plochy a zeleň miestnych komunikácií s výmerou 2 096 m²
- Lokalita č. 5 – Brečtanová – Brusnicová – tvoria ju plochy verejnej zelene v kategórii zeleň miestnych komunikácií s výmerou 949, 91 m²
- Lokalita č. 6 – Jeseniova – je tu zastúpená kategória sídlisková zeleň okolia bytových domov (1 618, 29 m²) a objekt gaštanice (4 894, 79 m²)
- Lokalita č. 7 – Magurská – sprievodná zeleň popri komunikácii s celkovou výmerou 36 m²
- Lokalita č. 8 – Vlárka – roztrieštené plochy zelene v správe MČ s výmerou 4 071 m²
- Lokalita č. 9 – Rozvodná – okolie bytových domov s celkovou výmerou 6 231 m²
- Lokalita č. 10 – Na Revíne – plochy zelene sústredené do okolia BD (26. 950 m²) a popri miestnych komunikáciách (678, 68 m²)
- Lokalita č. 11 – Bárdošova – Ghuotova – sídlisková zeleň o výmere funkčnej zelene 1 324, 11 m² a zeleň miestnych komunikácií o výmere 902, 74 m²

- Lokalita č. 12 – Bárdošova (BD 49 – 55) – prúcestná zeleň vo forme úzkych pásov s celkovou výmerou 446, 22 m²
- Lokalita č. 13 – Višňová – kategória sídlisková zeleň s výmerou 15 335 m²
- Lokalita č. 14 .A, 14. B – Stromová – uličné stromoradie, malé parkové plochy a sídlisková zeleň s celkovou výmerou 3 924 m²
- Lokalita č. 15 – Jaskový rad – zeleň miestnych komunikácií vo svahoch (Jaskový rad, Cesta na Kamzík, Černicová, Sudová, Boskovičova, Matúškova, Vančurova, Vidlicová ul.) v celkovej výmere 4 247, 15 m² + solitérne stromy
- Lokalita č. 16.A, 16.B, 16.C, 16.D - Stromová – Opavská – kategórie zelene detského ihriska (2 298 m²), sídliskovej zelene (1 602 m²) a zelene miestnych komunikácií (3 392 m²)
- Lokalita č. 17 – Limbová - Pod Klepáčom – kategória zeleň miestnych komunikácií s celkovou výmerou 1 599 m²

Na vypracovanie týchto dokladov boli vyčlenené v rozpočte mestskej časti na rok 2010 finančné prostriedky vo výške 29 875, 00 €. Zatiaľ bola vypracovaná aktualizovaná pasportizácia verejnej zelene v k. ú. Vinohrady, vzhľadom na to, že v k. ú. Nové Mesto v tom čase prebiehala, a ešte nie je uzatvorená, tzv. ROEP (Register obnovennej evidencie pôdy). Aktualizovaná pasportizácia zelene v k. ú. Vinohrady bola odovzdaná v októbri 2010. V novembri 2010 bola spracovaná 1. etapa Dokumentu starostlivosti o dreviny v k. ú. Vinohrady, a v týchto dňoch bude dokončená 2. finálna etapa Dokumentu starostlivosti o dreviny v k. ú. Vinohrady.

